

בית כור פרק שביעי בבא בתרא

קו.

עין משפט
נר מצוה

בב א ב מיי פ"מ מהל'
מדינה הלכה כי סמנ
עשין פ"ט ט"ע ח"מ סימן
ר"ח סעף טו:

רבינו גרשום

פ"ח בסמינו ובמצריו של
שרה הראה לו המוכר
ללוקח דאמר ליה בית כור
עפר בסמינו ובמצריו אני
מוכר לך הואל דהראה
לו סימניו ומצורו גמר
דקנה אפי' פחות שתות
כל השרה הגיעו. משום
דסימניו ובמצריו קא מקני
ליה כעין שהוה ועד שתות
פחות ינכה לו מן הדמים.
כלומר אם פחות לו יותר
משותב כגון שליש אורביעי
או חומש עד שתות מן
השרה ינכה לו מן הדמים
כגון הפחת: רב הונא ורב
חזקיה פלגי' א) אדמי' דקתני
שדות ינכה רב הונא
אמ' שדות כפחות משתות.
דכי היכי דפחות משתות
כגון שמינית שביעית הגיעו
דכי גמי פחות שתות עצמו
גמ' ורבי לא ינכה לו דכי
קאמר רבנן פחות שתי'
הגיעו אבל אי פחות שליש
או רובע או חומש או עד
שתות מן השרה ינכה אבל
שתות דמינע הוא הגיעו
משום דעדי שתות ינכה ולא
השתות בכלל (דע' השתות
אמר' ולא עד בכלל). ורב
יהודה אמר שתות עצמה
כיותר משתות דמי. דכי
היכי דיותר משתות ינכה
דאי פחות לו שלישית
ורביעית וחמישית דינכה
לו ה"ג שתות עצמה ינכה
לו דהכי קתני מנני' פחות
משותב כגון שביעית או
שמינית הגיעו: עד שתות
ושתות בכלל. הרי הוא
כפחות חומש או רובע
היכי דיותר פחות שתות
או הותרו שתות. להכי
דמכר לו קרקע. הרי הוא
כשום הדיינין. דאי שיימו
דיינין (מעות) קרקען של
יתומין וטעו שתות בטל
מקח: והא שום הדיינין.
להכי דטעה שתות דמי
כמאן דטעי' יותר משתות
וקשיא לרב הונא דאמר
שתות כפחות משתות דמי
הגיעו ולא השתות בכלל
ינכה והכא קתני דשתות
כיותר משתות דמי וכי
היכי דיותר משתות בטל
מקח ה"ג שתות עצמה דעד
ועד בכלל הוא: אמר לך
רב הונא ולטעמיה. הא
מחברתא היא משבשתא
היא דקתני הגיעו דאי כיותר
משותב דמי ינכה מיבעי ליה
למירא ואמאי קאמר הגיעו:
אלא הכי קתני לה בסמינו
ובמצריו הרי זה כשום
הדיינין ולא כשום הדיינין
מכש. כשום הדיינין לשתות
ממש ולא ידבי ליה ד' קבין
ומחצה ולרוב ורוב גבי מקח
ומכפר כשום הדיינין (והוא)
דאילו בשום הדיינין שתות
בטל מקח ואילו הכא הגיעו
דעד שתות ושתר' עצמה

א) נראה דל"ג פלגי בפירושא
דקתני עד שתות.

ללא מהדר הדד ציה אלא פרושי קא מפרש וה"ק ליה צ"צ והוציט לשה
ומשום דשכירות אינה משתלמת אלא לנפק הוהך להטות שהיה לו
ליקח לסקוף כל חדש דליר מואותו י"צ והוציט שהוא חייב לשנה א' וכן יש
לפרש בהשאל (ב"מ קג): ואינטריך כל תלת מיילי דרז דההוא דאימטירא
אית לנימר ללא הוא מטעם תפוס

לשון אחרון אלא משום דפרושי קא
מפרש כפירוש רש"י ומההיא דהמשכיר
נמי לא שמעינן דתפוס לשון אחרון
דאיכא לנימר פרושי קא מפרש כפי'
הקונטרס או משום דסבר כרז נחמן
דקרקע בחזקת צעליה קיימא הלך
אינטריך ההיא דכור צעלשם סאה
צסלע דראשון ראשון קנה ואי מההיא
הוא אמנא משום דתפיס אפי' אפיך
מיפק כמו לשמאל להכי אינטריך
כולהו ולא ידע ר"י דמנא לן א"כ דסבר
רב דתפוס לשון אחרון אלא נראה
משום דהך דיחוי לאו עיקר טעם
נינהו ואינטריכו נמי שלשה מיילי
דשמאלל דמההיא דלוקי שמאלל צבא
צאלמע החדש הוא אמנא כדלמי לעיל
ר' אצא דפרושי קא מפרש ולהולס
צעלמע תפוס לשון אחרון וההיא
דראשון ראשון קנה היה אמנא
משום דתפוס לשון אחרון הוא כמו

לרב להכי אינטריך לאשמעינן אצל חכמים אומרים הלך אחר פחות
צעלשנות וההיא דצבא צאלמע החדש אינטריך לאשמעינן דזו ולא
סבירא ליה ולפרש המשנה וההיא דראשון ראשון קנה דאינטריך
לאשמעינן דתפיסה שלו תפיסה היא דמההיא דהמשכיר לא שמעינן
תפיסה דאיכא לנימר משום דלאדי ליה: **ה"ב** ר"ס (ג) פחות משתות
הגיעו עד שתות ינכה. אצל ספרים דגרסי פחות (ג) משתות הגיעו
יפרש רב יהודה פחות עד שתות ולא שתות בכלל אע"פ דלא קתני עד
וכענין זה יש צוהצבא כמה תהא הסלע חסר' ולא יתא זה אונאה ובעי
לנימר עד כמה ולניסא זו קשה דקאמר בגמרא ורב הונא ה"ק פחות
משותב שתות עצמו הגיעו הא להדיא אמר' מתני' כותיה ואי' צעלנא
רב יהודה דלומר שתות כיתר משותב ינכה הא דלא תנן שתות ינכה
משום דה"א דיתר משותב מקחו צטל אלא לרב הונא דלומר שתות
כפחות משותב לתני שתות הגיעו וכ"ש פחות וי"ל דנקט הכי ליתן טעם
לרב דצב פחות הוא כפחות משותב ואמר ממילא דשתות כפחות
משותב והשתא דלמינן להכי לרב יהודה לנינו לנינו סיפא כהאי
גוונא: **ה"ג** וצעמיה הא הגיעו קתני אלא בשום הדיינין ולא
בשום הדיינין בו'. והכי פירושו אמר לך רב הונא דלמקשי' לי
קשיעינן מדקמי הגיעו דמשמע דשתות כפחות משותב אלא הא
דקמי כשום הדיינין לאו משום דליהוי כיתר על שתות אלא כשום
הדיינין לשתות דכמו ששיעורו התם כמו כן שיעורו כאן³ לאפקוי
אלא שיעור צבוצב לסאה כמו צהן חסר הן יתר ורב יהודה
דליתוי מינה לרב הונא משמע ליה דהכי קתני פחות עד שתות:
או הותר עד שתות הרי הוא כשום הדיינין והגיעו דהא כשום
הדיינין נמי עד שתות הגיעו אצל שתות ויתר על שתות לא הגיעו:

ושמאלל
ולעולם שתות כיתר משותב ויחזיר והאי דקא מדמי ליה לשום
הדיינין ה"מ בשמות כי היכי דשום הדיינין לא הוא מחילה ה"ג לא הוא מחילה ולא כשום הדיינין דבשום הדיינין הוא השמות ציטול מקח
צדקתן התם תכדי צטל ואילו הכא הגיעו כלומר אין המקח צטל אלא מקחו קיים ויחזיר כדתנן בבתנ' עד שתות ינכה ואתא לאשמעינן
אע"פ דממו להדיא דבתרתייהו שתות כיתר משותב אפי"ה התם ציטול מקח ואילו הכא המקח קיים והתם היינו טעמא דכיון דטעו
צ"ד חוזרין מכל מה שעשו אצל הכא דתרתייהו משפלים במוכר זה למכור זה ליקח המנה קיים והאונאה יחזיר. כן נראה צעני שיטה זו
וכן עיקר דליכא הכא תיובתא לא לרב הונא ולא לרב יהודה וה"ג מסתברא דמדרגתינן כשום הדיינין ולא כשום הדיינין כו' ואין כתוב
בספרים אלא כשום הדיינין הלכך ליכא לפרושי דמסקנא דמאן דלמר ולטעמיך הוא כו'. יש לשנות אחרים ואין צהן ממש זה שלי הוא
ועיקר. (והשתא לא איפשיט לן אי כרב הונא אי כרב יהודה) ויש מפרשים אמר לך רב הונא ולטעמיך הא מתרעתא היא משבשתא היא
דקמי הגיעו דאי שתות כיתר משותב דמי ינכה איצעי ליה לנימר ואמאי קתני הגיעו אלא הכי קתני לה צסימניו ובמצריו הרי זה כשום
הדיינין לשתות דלא היצין ליה ז' ומחצה לכור ולא כשום הדיינין ממש כלומר ולא לגבי מקח כשום הדיינין הוא דלילו כשום הדיינין
שתות צטל מקח ואילו הכא הגיעו דעד שתות ושתות עצמו הגיעו וללשון זה כתוב בספרים אלא כשום הדיינין ולא כשום כו': א) אמר
ליה. הוא מוכר לרב פפא הך קרקע דמוצנא לך היא עשרים גריו מישחא עשרים סאין מדתה וכגון דלמר ליה צסימניו ובמצריו
ולא הוא אלא חמיסר דהיינו פחות רביעי: אמר ליה. אפי' לרב פפא סברת וקצילת: הני מיילי. מתניתין איכא ללא קים ליה ללוקח
במדת השלם אצל מר קים ליה צגויה מכיר אתה שדה זו וידע פייה שאלין צו אלא חמשה עשר וכיון דידעת מחלט והכי הלכתא:

מתני' צסימניו ובמצריו. האומר לחבירו בית כור עפר אני מוכר
לך בתוך הסימנין והמצרים הללו שאמה רואה הכל קח לך: (א) פחות
משותב הגיעו. דהיינו טפי מרובע לסאה כפלי כשמות היינו
קצ לסאה וה"ג טעמא דלא דמי להן חסר הן יתר דהתם הוי שיעוריה
צבוצב לסאה אצל הכא צעי טפי דהא

מתני' א) בסמינו ובמצריו (ב) פחות משתות
הגיעו עד שתות ינכה: **גמ'** איתמר רב הונא
אמר בשותב כפחות משתות רב יהודה אמר
שתות כיותר משתות רב הונא אמר שתות
כפחות משתות הכי קאמר פחות משתות
ושתות בכלל הגיעו יותר משתות ינכה רב
יהודה אמר שתות כיותר משתות הכי קאמר
פחות משתות הגיעו עד שתות ושתות בכלל
ינכה מתיכי בסמינו ובמצריו פחות משתות
או הותר שתות הרי הוא כשום הדיינין הגיעו
והא שום הדיינין דשתות כיותר משתות
הוא אמר לך רב הונא ולטעמיך הגיעו קא
תני (ג) אלא כשום הדיינין ולא כשום הדיינין
כשום הדיינין לשתות ולא כשום הדיינין
דאילו התם בטל מקח ואילו הכא הגיעו
רב פפא וכן ארעא מההוא גברא
אמר

הגיעו כלומר אם יש אונאה ציניהן פחות משותב כגון שהותר או חסר
פחות משותב הגיעו אצל יותר משותב עד שתות ושתות בכלל ינכה:
ינכה. מן הדמים ואם הותר יחזיר לו קרקע. והאי שתות לאו משום דין
אונאה דאין אונאה אלא למטלטלי אצל במקרקעי אין אונאה שאם מוכר
לו שדה פרטת צמנה או שדה מנה צפרותה הגיעו אלא שיעורא דרבנן
הוא דהכי מחיל איניש היכא דלמר בסמינו ובמצריו טפי לא מחיל:
גמ' שמות. הגיעו כפחות משותב היכא דל"ל צסימניו ובמצריו (א)
וה"ק פחות משותב ושתות הגיעו דהאי דקתני פחות משותב הגיעו
היינו פחות מן הבית כור שמת וכ"ש פחות משותב הגיעו. וממתני'
דקתני עד שתות ינכה משמע ליה לרב הונא עד ולא עד בכלל ולרב
יהודה עד ועד בכלל: **מייסיב**. לרב הונא: הכי גרסינן בתוספתא (פ"ו ה"ח)
צסימניו ובמצריו פחות משותב פחות משותב וסוסי שמות כשום הדיינין הגיעו.
צמחצות צפרק אלמנה ניזונת (דף ט"ט): תנן שום הדיינין שפחות שמת
או הותרו שמת מוכר צטל. שום הדיינין צ"ד שירדו לשום נכסי
יתומים למכרן למזון האשה והצנות: והא שום הדיינין. דטעות שמת
דידהו הוי ציטול מקח כיתר משותב כדתנן צפרק אלמנה ניזונת
דפרשישית וכיון דמדמי שמת דמכירת בית כור דמתני' כשום הדיינין
אלמא כיתר משותב הוא ויחזיר וקשיא לרב הונא. והאי דקתני הגיעו
לקמיה מפרש לה שפיר: אמר לך רב הונא ולטעמיך הגיעו קתני.
דמשמע דהוי כפחות משותב ואדמקשי' לי מרישא תקשי לך מסיפא
אלא דהאי ה"ק פחות שמת או הותר שמת הגיעו כשום הדיינין
דלמר' נמי הגיעו ורשב"ג הוא דפלגי צמחצות ואמר א"כ מה תם
צ"ד יפה ולכן הוי מוכרן קיים והגיעו דקתני הכא אחריוהו קאי
דהוי שמת דידהו כפחות משותב וקשיא לרב יהודה. ואמר לך רב
יהודה לדידי נמי ל"ק דאיכא לתרואי כשום הדיינין ולא כשום הדיינין
כו' דהאי דקתני הגיעו לאו משום דשמות הוי מחילה כפחות משותב (א)
הדיינין ה"מ בשמות כי היכי דשום הדיינין לא הוא מחילה ה"ג לא הוא מחילה ולא כשום הדיינין דבשום הדיינין הוא השמות ציטול מקח
צדקתן התם תכדי צטל ואילו הכא הגיעו כלומר אין המקח צטל אלא מקחו קיים ויחזיר כדתנן בבתנ' עד שתות ינכה ואתא לאשמעינן
אע"פ דממו להדיא דבתרתייהו שתות כיתר משותב אפי"ה התם ציטול מקח ואילו הכא המקח קיים והתם היינו טעמא דכיון דטעו
צ"ד חוזרין מכל מה שעשו אצל הכא דתרתייהו משפלים במוכר זה למכור זה ליקח המנה קיים והאונאה יחזיר. כן נראה צעני שיטה זו
וכן עיקר דליכא הכא תיובתא לא לרב הונא ולא לרב יהודה וה"ג מסתברא דמדרגתינן כשום הדיינין ולא כשום הדיינין כו' ואין כתוב
בספרים אלא כשום הדיינין הלכך ליכא לפרושי דמסקנא דמאן דלמר ולטעמיך הוא כו'. יש לשנות אחרים ואין צהן ממש זה שלי הוא
ועיקר. (והשתא לא איפשיט לן אי כרב הונא אי כרב יהודה) ויש מפרשים אמר לך רב הונא ולטעמיך הא מתרעתא היא משבשתא היא
דקמי הגיעו דאי שתות כיתר משותב דמי ינכה איצעי ליה לנימר ואמאי קתני הגיעו אלא הכי קתני לה צסימניו ובמצריו הרי זה כשום
הדיינין לשתות דלא היצין ליה ז' ומחצה לכור ולא כשום הדיינין ממש כלומר ולא לגבי מקח כשום הדיינין הוא דלילו כשום הדיינין
שתות צטל מקח ואילו הכא הגיעו דעד שתות ושתות עצמו הגיעו וללשון זה כתוב בספרים אלא כשום הדיינין ולא כשום כו': א) אמר
ליה. הוא מוכר לרב פפא הך קרקע דמוצנא לך היא עשרים גריו מישחא עשרים סאין מדתה וכגון דלמר ליה צסימניו ובמצריו
ולא הוא אלא חמיסר דהיינו פחות רביעי: אמר ליה. אפי' לרב פפא סברת וקצילת: הני מיילי. מתניתין איכא ללא קים ליה ללוקח
במדת השלם אצל מר קים ליה צגויה מכיר אתה שדה זו וידע פייה שאלין צו אלא חמשה עשר וכיון דידעת מחלט והכי הלכתא:

הגהות הב"ח

(א) במשנה פחות משותב:
(ב) גמ' הגיעו קא מני
(אלא) מו"מ וי"צ גירסת
רשב"ס א"ל רב יהודה
כשום הדיינין: (א) רשב"ס
קצ לסאה היינו טעמא
דלא דמי וכו' ואמרי' אפי'
פחות שתות: (ג) ד"ה ה"ג
כדור המשנה פחות משותב:
(א) ד"ה שמת וכו' ובמצריו
ה"ק ואתי' מה"ד הכי
קאמר וכו' דהא דקתני פחות
משותב הגיעו היינו פחות
מן הבית כור י"ג פירוש
לפירושו דבמתני' גרסינן פחות
וכר הונא קמפרש כמו פחות
עם וי"ד ה"ק פחות מן
הבית כור שמת וכו' יהודה
קמפרש פחות משותב אצל
נכס' משמע דל"ג פחות
ונט לרב הונא גרסי' פחות
משותב: (ד) ד"ה אמר לך וכו'
דלעולם שמת: (ו) ת"ס
ד"ה ה"ג פחות וכו' ספרים
דגרסי פחות שתות:

מוסף תוספות

א. אך שקעת קשה דהך
דדבא לא הוי כשיות
התלמוד. שם. ב. כלומר
וכי שהולכים בו אחר
שתות כמו שהלכו אחר
גבול זה גבי שום הדיינין.
רבינו יונה.